

Nr 1086

Sämikielâ laahâ

Adelum Helsigist 15 peeivi juovlámáánu 2003

Ovdâskode miärádâs miäldásávt asáttuvvoo:

1 loho

Almolâš njuolgâdusah

1 §

Laavâ ulme

Taan laavâ ulmen lii turvâstid vuádulaavâst asáttum sämmilij vuoigâdvuodâ toollâd já ovdedid jieijâs kielâ já kulttuur.

Taan laavâst asáttuvvoo sämmilij vuoigâdvuodâst kevttid jieijâs kielâ tuámustoovlist já eres virgeomâhist sehe almos väaldi kenigâsvuodâin olâšuttid já ovdedid sämmilij kielâlâš vuoigâdvuodâid.

Mittomeerrin lii, et sämmilij vuoigâdvuotâ vuoigâlâš riehtijoton já šiev haldâttâhân tähiduvvoo kielâst huolâthännâá já et sämmilij kielâlâš vuoigâdvuodah olâšuttojeh nuuvt, et toid ij taarbâš sierâ avžuuttid.

2 §

Laavâ heiviittemsyergi

Virgeomâheh, moid taat laahâ heiviittuvvoo, láá:

1) Iänuduv, Aanaar, Suádigil já Uccjuuvâ kieldâi toimâorgaaneh sehe tagarij kieldâovtâstumij toimâoirdaaneh, moin mii- nii täin kieldâin lii jesânin;

2) toh tuámustoovlih já staatâ pIRRádâh- já páihálâšhaldâttuv virgeomâheh, moi virge- vijdodâhân ovdiibeln mainâšum kieldah ollásávt teikkâ uásild kuleh;

3) Säämi läänihaldâttâs já ton ohtâvuodâst tuáimee toimâorgaaneh;

4) sämitigge, sämmilâšašij rádáadállámkodde já nuorttâlâšlaavâ (253/1995) 42 §:st uáivildum sijdâčuákkim;

5) staatâräädi vuoigâdvuodâkansler já ovdâskode vuoigâdvuodâäššialmai;

6) kulâtteijeeäššialmai já kulâtteijeevaidim- lävdikodde, täsiárvuváldâlâš ja täsiárvulávdikodde, tiätusyevjiváldâlâš já tiätusyevjilávdikodde sehe ucceeblohováldâlâš;

7) Aalmugiäláttâslájádâs já eennâm- tuáluirâtteijei iäláttâhlájádâs; sehe

8) toh staatâ haldâttâhvirgeomâheh, moh muttemocovirgeomâhin kiedâvušeh ovdiibeln mainâšum haldâttâhvirgeomâhijn joton puáttám aášijd.

Taam laavâ kalga nuávdittid meiddei puásuituálulaavâ (848/1990) já puásuituálu- asáttâs (883/1990) miäldásij haldâttâhašij kiedâvušmist toin staatâ virgeomâhijn já palgâsijn, moi virge- teikkâ toimâvijdodâhân sämikuávlv ubbân teikkâ uásild kulâ, sehe Palgâsij ovtâstusâst.

Laavâ heivitmist finnodâhlájádâssáid já finnodâhservijd sehe ovtâskâssáid asáttuvvoo 17 já 18 §:st sehe kirholijd virgeomâháid 30 §:st.

Sierânâsnjuolgâdusah moh heiviittuvvojeh sämikuávlvust láá laavâ 3 lovvoost.

3 §

Miäruštálmeh

Taan laavâst uáivilduvvoo:

1) *sämikielâin* anarâškielâ, nuorttâlâškielâ teikkâ orjâlâškielâ kevttum kielâ teikkâ válduášálii čuásáttâhjuávhu miel;

2) *sämmiláin* sämitiggeest adelum laavâ (974/1995) 3 §:st uáivildum sämmiláš;

3) *sámikuávloin* sämitiggeest adelum laavâ 4 §:st uáivildum sámikuávlv; sehe

4) *virgeomâháin* 2 § 1 já 2 momentâst uáivildum tuámustoovlih já eres virgeomâheh já palgâseh sehe Palgâsij ovtâstus.

2 loho

Kielâlâš vuoigâdvuodah

4 §

Sämmilii vuoigâdvuotâ kevtiid sámikielâ virgeomâhijn

Sämmiliist lii vuoigâdvuotâ jieijâs ääšist teikkâ ääšist, mast sun lii kuullâmnáál, kevtiid taam laavâst uáivildum virgeomâhist sámikielâ.

Virgeomâh ij uážu raijid teikkâ piettâlid olâšutmist taam laavâst asâttum kielâlâš vuoigâdvuodâid toin aggáin, et sämmiláš máttá meiddei eres kielâ, tegu suomâkielâ teikkâ ruotâkielâ.

5 §

Vuoigâdvuotâjiegânâs kielâlâš vuoigâdvuodah virgeomâhijn

Siärvušist já vuáhdususâst, mon pevdikirjekielâ lii sámikielâ, lii vuoigâdvuotâ virgeomâhijn ášástâldijn kevtiid pevdikirjekielâs hiäivuláš oosijn nuuvt, maht 4 §:st asâttuvoo sämmilii vuoigâdvuodâst kevtiid sámikielâ.

Oppälâjádâsâst, mon máttááttâskielâ lii sámikielâ, lii siämmáánáál vuoigâdvuotâ kevtiid sámikielâ nuuvt tegu 1 momentâst asâttuvoo.

6 §

Sámikielâ kevttim ovdâstiámâlâš toimâorganâin

Iänuduv, Aanaar, Suádigil já Uccjuuvâ kieldâi toimâorganij sämmilášjesânijn lii vuoigâdvuotâ kevtiid sámikielâ čuákkimijn

sehe pevdikiirján lohtum kirjâlâš čialkkámušâin. Siämmáš kuáská statâlâš lãvdikudij, komiteai, pargojuávhui já toi västideijee maangâjeessânâlâš toimâorganij sämmilášjesânijd sámikuávlust, já eromášávt sämmilijd kyeskee aášijd ton ulguubeln-uv. Palgâsij ovtâstus já ton stiivrâ čuákkimân uásálistee sämmiliist lii siämmáánáál vuoigâdvuotâ kevtiid čuákkimist sámikielâ.

Taan ceehist ovdiibeln uáivildum čuákkimijn kalga táárbumielđ ornid tulkkum.

7 §

Vuoigâdvuotâalmottiid sámikielâ eenikiellân viehädâhtiätuvuáhádâhân

Sämmiliist, kiäst lii Suomâst päikki-kieldâlaavâst (201/1994) uáivildum päikki-kieldâ, lii vuoigâdvuotâ almottiid viehädâhtiätuvuáhádâhân vuorkkimnáál eenikiellân sámikielâ.

8 §

Virgeomâhij tiedettem

Virgeomâheh kalgeh aalmugân čujottum tiedetmist kevtiid meiddei sámikielâ.

Virgeomâhij almottâsah, kulluuttâsah já julgâpiejâmeh sehe eres aalmugân uáivildum tiädättâsah sehe uápâstuvah já aalmug kiävtun uáivildum luámáttuvah tevdimravvuidiskijn kalgeh sámikuávlust rahtud já adelud meiddei sámikielâin.

Keerrivrievti, tuámmár, kihlekodevirgâduv teikkâ ton uásâduv teikkâ kihlekode sierânâs virgâduv teikkâ toi virgeulmuu virge peelest adelum kulluuttâsah já tiätunaddelmeh ovtâskâs ulmuu vuoigâdvuotân kyeskee aášijn pyehtih kuittâg adelud kuorâttállâm mielđ tuše suomâkiellân, jis lii čielgâs, et sámikielâ kevttimân ij lah tárbu.

Eres ko 2 § 1 já 2 momentâst uáivildum staatâ virgeomâhijn kalgeh 1 momentâst uáivildum almottâsah, kulluuttâsah, julgâpiejâmeh já tiädättâsah sehe luámáttuvah tevdimravvuidiskijn rahtud já adelud meiddei sámikielâin talle, ko toh iänáázin kyeskih sämmilijd teikkâ talle, ko toos mudoi lii mii-eromáš suujâid.

Vaaljái já aalmugjienâstmij almottâskoor-
tah iä rahtuu sâmiikielân, eereeb sâmitiggeest
adelum laavâ 24 §:st uáivildum almottâs-
koortâid.

9 §

*Laavah já eres asâttâsah, sehe asâttâsiäv-
tuttâsah já smiättâmušah*

Eromâšávt sâmmilijd kyeskee laavah já
eres asâttâsah sehe staatâsopâmušah já eres
Suomâ asâttâsčuágálduv äššikirjeh já tiät-
tunaddelmeh olgosadeluvvojeh meiddei sâ-
mikielâlâš jurgálussân, ko staatâräädi teikkâ
äššioomâh ministeriö nuuvt meerrid.
Siämmâš äšši kuáská ministeriö teikkâ staatâ
eres miärádâsâid, ravvuud, meerridmijd já
tiädättâsâid, moh adeluvvojeh olgos virge-
oomâh miärádâsčuágálduvâst.

Ministeriöst teikkâ staatâ komiteast, pargo-
juávhust teikkâ toid verdiddettee toimâor-
gaanâin valmâštállum já olgosadeluđ aigum
lahâiävtuttâsah já smiättâmušah teikkâ toi
čuákankiäsuh olgosadeluvvojeh ministeriö
miärádâs miel meiddei sâmiikielân talle, ko
toh kyeskih eromâšávt sâmmilijd teikkâ talle,
ko toos mudoi lii eromâš suijâ.

10 §

Sâmiikielâ kevttim virgeoomâh pargokiellân

Virgeoomâh, mon toimâm čuácá tuše
sâmmilâid, puáhtá kevttid pargokielânis sâ-
mikielâ suomâkielâ paaldâst.

3 loho

Sâmikuávlust heiviittettee njuolgâdusah

11 §

Eromâš kenigâsvuodâh

Taan laavâ 2 § 1 momentâst uáivildum vir-
geomâheh kalgeh sâmikuávluvu virgâduvâin já
eres toimâpaaihijn nuávdittid ton lasseen, mii
12—16 §:st asâttuvvoo.

12 §

Vuoigâdvuotâ kevttid sâmiikielâ virgeomâhijn

Sâmmiliist lii vuoigâdvuotâ kevttid valjii-
mis miel suomâkielâ teikkâ sâmiikielâ vir-
geomâhijn äšástâldijn. Vuoigâdvuodâst kevt-
tid ruotâkielâ asâttuvvoo kielâlaavâst
(423/2003).

Siämmâš vuoigâdvuotâ lii sâmmiliist sâmi-
kuávluvu ulguubeln-uv staatâ virgeomâhijn tal-
le, ko toh muttemocovirgeomâhin kiedâvu-
šeh päikkikuávluvu virgeomâhist joton puáttâm
aasijd.

13 §

*Vuoigâdvuotâ finniđ toimâttâskirje teikkâ
eres äššikirje sâmiikielân*

Sâmmilâš äššiuásálâžân kalga pivdemist
adeluđ äšâskuttemucâmuš, tuámu, miärádâs,
pevdikirje teikkâ eres äššikirje sâmiikielân toi
oosij ko äšši kuáská suu vuoigâdvuodâ,
oovdâ teikkâ kenigâsvuodâ, eereeb jis lii
koččâmuš äššikirjeest, mii ij vaaiikut ääši
raadhâšmán. Jis sâmmilâš äššiuásálâš lii
kiävttâm kirjálávt teikkâ njálmálávt sâmi-
kielâ ohtâvuodâ vâldidijn ääši kiedâvuššee
virgeomâhân, kalga sâmiikielâlâš toimâttâs-
kirje siämmâá vijdáht já siämmâálágán iäv-
tuigijn adeluđ nuuvt, et tom ij taarbâš sierâ
pived.

Toimâttâskirjeest kalga kuittâg adeluđ tuše
virgâlâš sâmiikielâlâš jurgáluš, jis äššiuásáliih
lâá mangâ, iäge sij lah oovtâmielâliih sâmi-
kielâ kevttimist.

14 §

*Sâmiikielâ táidu já toos kyeskee
tohálâšvuodâvátâmusah*

Virgeoomâh kalga pargovievâ palvâlusân
vâldidijn anneeđ huolâ tast, et ton pargoviehâ
jieškote-uv virgâduvâst teikkâ eres toimâ-
pâihist puáhtá palvâlid äššigâššâid meiddei
sâmiikielân. Virgeoomâh kalga meiddei škov-
liittâs orniimâin teikkâ eres koččâmâšân
puáttee toimâigijn anneeđ huolâ tast, et par-
govievâst lii virgeoomâh pargoi vátâmušâi
tevdee sâmiikielâ máttu.

Sämikielâ máátu puáhtá asâttid kielâtaáidu kyeskee tohálâšvuodâvátámuššân staatâ virgeomâhij pargoviehân lavvâin teikkâ laavâ vuáduhd staatâräädi teikkâ áášânkullee ministeriö asâttássâin sehe kieldâlâš virgeomâhij pargoviehân kieldâlaavâ (365/1995) miäldâsâš oornigist, jis tággáár tohálâšvuodâvátámuš ij lavvâin tâi laavâ vuáduhd asâttuu. Sämikielâ mättim kiäččoó eromâš ánsun, teikkâ tot ij lah asâttum virge, toomâ teikkâ pargo tohálâšvuodâvátámuššân.

Sämikielâ máátu kyeskee tohálâšvuodâvátámušâin lii heiviittettee oosijn vyeimist, mii asâttuvvoo laavâst almosiärváduvâi pargojuávhust váttee kielâtaáidust (424/2003). Sämikielâ máttu oovdânpuáhtoo almos kielâtukosijn adelum laavâst (668/1994) uáivildum kielâiskosâin teikkâ oopâi ohtâvuodâst toohum kielâiskosâin teikkâ ollâškovlâupuin.

15 §

Virgeomâhij kenigâsvuotâ kevttid sämikielâ

Virgeomâheh kalgeh almottâsâin, povdii-mijn já kiirjijn, moh vuolgâttuvvojeh äššiuásâlâžân teikkâ toos, kiäs laavâ mielhd kalga almottid ääšist, mii lii joodoost, teikkâ puátimin joton, kevttid ääši kiedâvuššâmkielâst sorjohánää vuástávldee jieijâs kielâ, jis tot lii tiädust teikkâ čielgiimist, teikkâ kevttid sehe suomâkielâ já sämikielâ.

Virgeomâh kalga tom sierâ pivdehánää, kevttid sämikielâ västiddijn toos sämikielâin toimâttum kirjâlijd ohtâvuodâvâldimijd.

Virgeomâheh kalgeh toimâinis mudoi-uv ovdedid sämikielâ kevttim.

16 §

Sämikielâ kevttim kieldâ äššikiirjijn

Taggaar kieldâ, mast sämikielâlij uásus kieldâ aalmugist lii ovdebáá ive vuossámuu peeivi lamaš stuárráb ko ohtâ kuálmádâs, toimâorgaan kalga kevttid meiddei sämikielâ tagarijn pevdikiirjijn já eres äššikiirjijn, moh iä adeluu ovtâskâs äššiuásâlâžân já moin lii almos merhâšume. Eres-uv kieldâ toimâorgaan kalga kevttid sämikielâ tágarijn äššikirjijnis nuuvt vijdáht ko tobdâ táárbu.

17 §

Finnodâhljádâsah sehe staatâ teikkâ kieldâ omâstem finnodâhseervih

Staatâ finnodâhljádâs sehe taggaar palválus pyevtitteijee finnodâhservi, mast staatâst teikkâ oovtâ teikkâ maangâ 2 § 1 moomeent 1 saajeest uáivildum kieldâst lii meridemváldi, kalga sämikuávlust adelid taan laavâst vaattum kielâlâš palválusâid já tiedettid aalmugân meiddei sämikielân toomâ šlaajâ já äššiohtâvuodâ vaattâm vijdesvuodâin já vuovvijn, mon oleslâžžân árvuštâldijn ij pyevti anneed finnodâhljádâs teikkâ finnodâhseervi peelest hiäivuttemmin. Ko staatâ finnodâhljádâs tipšo virgeomâhpargo toos heiviittuvvoo, mii taan laavâst asâttuvvoo virgeomâhist.

18 §

Ovtâskâs kielâlâš palválemkenigâsvuotâ

Jis almos haldâttâhpargo lii lavvâin teikkâ laavâ vuáduhd asâttum ovtâskâsân, tom kuáskâ pargo tipšodijn sämikuávlust tot, mii taan laavâst asâttuvvoo virgeomâhist. Jis tággáár pargo vuástávldee sämikuávlust miärâšuvâ virgeomâh miärádâs teikkâ eres toomânpieijâm teikkâ virgeomâh já vuástávldee koskâsâš sopâmuš vuáduhd, kalga virgeomâh visâsmittid, et pargo tipšodijn adeluvvoo taan laavâ miäldâsâš kielâlâš palválem. Taam kalga meiddei visâsmittid talle ko virgeomâh addel eres ko almos haldâttâhpargo ovtâskâs tipšomân sämikuávlust, jis taan laavâ vaattâm palválemtääsi toollâm tom váátá.

4 loho

Vuoigâdvuotâ tulkkuumân já jurgâlmân

19 §

Vuoigâdvuotâ tulkkuumân

Ko taan laavâ ooleest kiävttoo ääši njálmâlâš kiedâvušmist sämikielâ, kalga ääši kiedâvuššâm viggâđ adeluđ sämikielâ táidusâš pargee pargon. Jis virgeomâhist ij

lah taggaar sãmikielâ táidusâš pargee, kote puávtáččij kiedâvuššâđ ääši, kalga virgeoomâh ornid nuuvtá tulkkum, jis sun jieš ij huolât tulkkuumist.

20 §

Vuoigâdvuotâ toimâttâskirje já eres äššikirje jurgâlmân

Jis haldâttâhääšist, haldâttâhlaavâkevttim-ääšist teikkâ rikosääšist ášâskuttemucâmuš, tuámu, miärádâs, pevdikirje teikkâ eres äššikirje lii rahtum suomâkielân teikkâ ruotâkielân, kalga virgeoomâh adelid sãm- milâš äššiuásâlâžân suu pívdemist nuuvtá virgâlâš sãmikielâlâš jurgâlus tain äššikiirjijn ton uásild ko äšši kuáská suu vuoigâdvuodâ, oovdâ teikkâ kenigâsvuodâ, eereeb jis lii koččâmuš taggaar äššikirjeest, mii ij vaaikut ääši raadhâšmân. Jurgâlus kalga lohtud toimâttâskiirjân teikkâ eres äššikiirjân.

Jis virgâlâš jurgâlusâst lii jurgâlemfeilâ, kalga virgeoomâh tivvood tom, jis tivvoo ij lah čielgâsávt tárbuttem. Sãm- milâš äššiuásâlâžân kalga talle adelud tiivvum toimâttâskirje nuuvtá.

21 §

Vuoigâdvuotâ finniđ jurgâlus sãmikielâ toimâttuvâst

Virgeomâhist, kote taan laavâ vuáduld kalga adelid toimâttâskirjestis sãmikielâlâš jurgâlus teikkâ sãmikielâlâš toimâttâskirje, lii vuoigâdvuotâ finniđ jurgâlus sãmikielâ toimâttuvâst, jis jurgâlus ij lah mudoi vuohâsávt finniimist. Siämmáánáálá lii virgeomâhist vuoigâdvuotâ finniđ toimâttuvâst suomâkielâlâš jurgâlus toos sãmikielân kuoddu äššikirjeest.

22 §

Ovdâsvástádâsvuotâ jurgâlmist teikkâ tulkkuumist šoddâm koloin

Jis staatâ virgeoomâh kalga adelid teikkâ toimâttid äššiuásâlâžân toimâttâskirje teikkâ äššikirje sãmikielân teikkâ sãmikielâlâš jurgâlussân teikkâ kalga kevttid tulkkum,

vástid staatâ sãmikielâlâš toimâttâskirje ráhtimist teikkâ jurgâlmist teikkâ tulkkuumist šoddâm koloin.

Kieldâ, kieldâovtâstume teikkâ pispekode teikkâ servikodde vástid 4—6, 12, 13, 15, 16 já 30 §:st uáivildum toimâttâs- teikkâ eres äššikirje ráhtimist teikkâ jurgâlmist sehe tulkkuumist šoddâm koloin.

23 §

Jurgâlus haahâm äššigâs kuástádâssáin

Jis staatâ, kieldâ teikkâ kieldâovtâstume virgeomâhân teikkâ kirholâš virgeomâhân lii kuoddu sãmikielâlâš äššikirje, veikkâ äššigâsâst ij lah vuoigâdvuotâ kevttid sãmikielâ ton virgeomâhist, kalga virgeoomâh táárbumielđ haahâđ äššigâs kuullâm maŋa suu kuástádâssáin äššikirjeest jurgâlus virgeomâhist kevttum kielân.

5 loho

Kielâlâš vuoigâdvuodâid ovdedeijee toimah

24 §

Virgeomâhij kenigâsvuotâ olâšuttid kielâlâš vuoigâdvuodâid

Virgeomâheh kalgeh toimâinis jiešrádálávt anneeđ huolâ tast, et taan laavâ turvim kielâlâš vuoigâdvuodah tuodâi olâšuveh. Tot kalga čäittid ulmuid et tot palvâl meiddei sãmikielân.

Virgeoomâh puáhtá adelid pyereeb-uv kielâlâš palvelus ko taan laavâst váttoo.

25 §

Páhlâlâš virgerijâvuotâ já luovvim pargoost sãmikielâ tááiđu haahâm várás

Ovdiibeln 2 § 1 momentâst uáivildum staatâ taggaar virgeoomâh virgealmast, kiän virgeviđdodâh lii ollásávt sãmikuávlust, lii vuoigâdvuotâ, jis suu virgekoscâvuotâ taan virgeoomâh palvâlusâst lii pištâm ucemustáá

ive, finnid pálháláš virgerijjâvuodâ virgepargoidis hoittáámân taarbâšláš sâmi kiela tááidu uázžum várás. Taggáár virgeomâh pargest lii siämmái iävtuigijn vuoigâdvuotâ finnid rijjâvuodâ pargoost siämmáa uáivilân.

Ovdiibeln 2 § 1 momentâst uáivildum kiela teikkâ kielaovtâstume já taggaar 2 § 1 moomeent 2 já 3 saajeest uáivildum staatâ virgeomâh pargei, mon virgeviđoduvâst uási lii sâmi kuávlust, sehe Palgâsij ovtâstume pargojuávhun kullei puáhtá miedettid pálháláš virgerijjâvuodâ teikkâ pargoost luovvim virgepargoidis hoittáámân taarbâšláš sâmi kiela tááidu hahâmân, jis suu palvâlus-koskâvuotâ taan pargoadeleijee palvâlusâst lii pištâm ucemustáa ive. Staatârâadi asâttâssáin puáhtá asâttid eres virgerijjâvuodâ tai pargoost luovvim iävtuin.

Virgerijjâvuodâmiärádâs teikkâ pargoost luovvim kyeskee miärádâs iähtun puáhtá asâttid, et pargee taha virgeomâhâin kirjáláš sopâmuš tast, et sun parga virgeomâh palvâlusâst sâmi kuávlust virgeluámu teikkâ pargoost luovvim maŋa tiätu ääigi, mii ij uážu lede kuhheeb ko ohtá ihe. Sopâmušân puáhtá valdud miärádâs tast, et pargee máksá virgeomâhân, jis sun sooppum ääigist ciálkká jieijâs luovâs teikkâ jis sun ciálkkoo luovâs suu jieijâs suujâ eereeb puácvuodâ keezild, enâmustáa njuolgist kielâškovliittâs keezild šoddâm koloi stuárusii sopâmušsááhu.

26 §

Sâmi kiela toimâttâh

Sâmi kiela jurgâlem já eres taan laavâst asâttum pargoj várás lii sâmitiggeest sâmi kiela toimâttâh, mii kalga lede sâmi kuávlust.

Sâmi kiela toimâttuvâst asâttuvvoo târhibeht staatârâadi asâttâssáin.

27 §

Sâmi kiela išedeijee

Sâmi lääni haldâttâsâst sehe staatâ pirrâdâh- já páihálâš haldâttuv virgeomâhist puáhtá sâmi kuávlust lede sâmi kiela išedeijee. Išedeijee palvâlusah láá äššigâsân nuuvta.

28 §

Kocceem já vakšum

Jyehi virgeomâh kocá jieijâs toimâsyergist taan laavâ nuávdittem.

Sâmitigge čuávu taan laavâ heiviittem já puáhtá adelid avžuomijd kielâlahâasâttâsân lohtâseijee koččâmušâin sehe toohâđ iävtuttâsâid puástuvuodâi tivomân, maid huámmâš.

29 §

Čielgiittâs

Sâmi kiela toimâttâh addel oovtâst sâmitige asâttâm sâmi kiela raadijn vaaljâpojij miel sâmitiigân čielgiittâs sâmi kiela kyeskee lahâasâttâs heivtmist sehe sâmmilij kielâláš vuoigâdvuodâi olâšumeest já kielâtile ovdânmist tade miel di ko staatârâadi asâttâssáin târhibeht asâttuvvoo.

Staatârâadi kielâlahâasâttâs heiviittâs kyeskee čielgiittâsâst asâttuvvoo kielâlaavâst.

6 loho

Sierânâs njuolgâdusah

30 §

Kirholiuh virgeomâheh

Mii taan laavâst asâttuvvoo sâmi kiela kevttimist staatâ virgeomâhist, heiviittuvvoo meiddei äššiuásâlij kevttim kiela sehe kiela mii kiävttoo toimâttâskiirrijn já eres äššikiirrijn Oulu pispekode tuámukapittâlist já toin kirkkohiärrâvirgâduvâin, moi toimâviđodâhân sâmi kuávlust teikkâ uási tast kulá, jis äšši ij lah taggaar, et kirkkolaavâ (1054/1993) miel kiäččoo ton lemin kirho jieijâš äšši, sehe ortodoksâláš kirkkokode Oulu pispekode kansliast.

Mii taan laavâ 1, 4, 5, 8, 20 já 24 §:st asâttuvvoo, heiviittuvvoo siämmáanáal evanġeliláš-luteriláš kirho Iänuduv, Anaar, Uccjuuvâ já Suádigil servikuddijd, jis äšši ij lah taggaar, et kirkkolaavâ miel tot kiäččoo lemin kirho jieijâš äšši, sehe ortodoksâláš kirkkokode Sâmi servikoodân.

31 §

Staatâ ekonomâlâš ovdâsvástádâš

Staatâ budjetân kalga vâldid meriruudâ staatâtorjuid kieldâid, servikuddijd, sâmi-kuávlvlu palgâsâid sehe 18 §:st uáivildum ovtâskâssâid taan laavâ heivitmist šaddee eromâš lasekoloi luávdimân.

32 §

Sâmi-kielâ sajattâh motomijn haldâttâhsuor-gijn

Sâmmilij vuoigâdvuodâst finnid vuáduškovlâ- já eres máttááttâš jieijâš eenikielân, sâmi-kielâ máttááttâšast sehe sâmi-kielâst máttááttâškiellân, oppâamnâsin já tutkâm-kiellân asâttuvvoo sierâ.

Sâmmilij vuoigâdvuodâst finnid peivikiäju jieijâš eenikielân asâttuvvoo pâmái peivikiäjust adelum laavâst (36/1973).

Taan laavâ 2 § 1 momentâst uáivildum virgeomâheh kalgeh nuávdittid taan laavâ njuolgâdusâid ko heiviiitth pyeccee sajaduvâst já vuoigâdvuodâin adelum laavâ (785/1992) já sosiaalhuolâttâš äššigâš sajaduvâst já vuoigâdvuodâin adelum laavâ (812/2000).

33 §

Tärhibeh njuolgâdusah

Tärhibeh njuolgâdusah taan laavâ olâšutmist adeluvvojeh staatâräädi asâttâssâin.

Helsingist 15 peeivi juovlâmáánu 2003

Täsivääldi President

TARJA HALONEN

7 loho

Vuáimânsoddâm já sirdâšumnjuolgâdusah

34 §

Vuáimânsoddâm

Taat laahâ šadda vuáimán 1 peeivi uddâivemáánust 2004 já toin komettuvvoo laahâ sâmi-kielâ kevttimist virgeomâhijn 8 peeivi njuhčâmáánust 1991 adelum laahâ (516/1991) toos mañeláá toohum nubâstusâidiskijn.

Ovdil taan laavâ vuáimânsoddâm puáhtá riemmâd ton olâšuttem vaattâm toimáid.

Taat laahâ almostittoo Suomâ asâttâščuágâlduvâst meiddei anarâš-, nuorttâlâš- já orjâlâškielâlâš jurgâlussân.

35 §

Sirdâšemjuolgâdusah

Eres laavâst teikkâ asâttâšast mainâšum čujottâš tain lavvâin komettum sâmi-kielâ kevttimist virgeomâhijn adelum laahân kiäččoo, et laavâ vuáimânsoddâm mañâ uáivild čujottâš taan laahân.

Ovdil taan laavâ vuáimânsoddâm jotonpieijum äššijd heiviittuvvojeh ain-uv taam laavâ vuáimán šodâdijn njuolgâdusah, moh lijjii vyeimist, jis virgeoomâh ij äššiuásálij vuoigâdvuodâ já oovdâ juurdâštijn meerrid eres.

Vuoigâvuodâminister *Johannes Koskinen*